

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrske kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2.25 K, za Ameriko 2.75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Tristopna petil-vrstica 26 vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

28. šte. v.

V Ljubljani, v ponedeljek, dne 22. aprila 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: **Uredništvo »Rdečega Prapora«**, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: **Upravništvo »Rdečega Prapora«**, Ljubljana, Frančiškanske ulice šte. 8/1.

Prijatelji ljudstva.

Gospod župan Hribar, ki kandidira kot lastni program za Sušterski klub, je velik prijatelj ljudstva, odkar prireja shode po Ljubljani. Tako ljudski je, da je protestiral proti Tavčarjevemu popolnoma korektnemu zatrdilu, da je liberalna stranka buržoazna. Tako ljudski je, da je pripravljen sprejeti glasove od hlapcev, cestnih pometalcev, sploh od vsega »nižjega« ljudstva, ako mu jih da.

Toda — ne. Tega ne mara Hribar. Komur bo že mogoče, da pride k volitvi, naj bi volil njega. Ali čim več je mogoče, preprečiti glasovanje ljudstva, tem ljubše mu je. In za to je ljubljanski župan Hribar določil, da se more glasovati za kandidat Hribarja dne 14. maja samo od 8. do 12. dopoldne. Kdor v teh urah ne mora priti na volišče, naj kar ostane doma, saj takim gospod kandidat Hribar itak ne zaupa, da bodo volili njega.

Vemo, kako se bodo izgovarjali magistratovci. Razdelili so Ljubljano na osem volilnih okrajev, število volilcev bode za vsak odsek razmeroma malo, določene štiri ure zadostujejo popolnoma, da se opravi volitev. Ali ta argument je ničev, kajti volitve niso razpisane za volilne komisije, temveč za volilce. Ne praša se, ali se more v štirih urah opraviti delo, ampak če morejo v tem času volilci izvršiti svojo pravico. Kajti če bi bilo vse odvisno samo od števila volilcev, bi n. pr. v Krakovem zadostovala ena ura.

Najnovejši ljudski prijatelj pozna življenje ljudstva tako izvrstno, da niti ne vé, koliko volilcev bi moralo izgubiti volilno pravico, ako bi ostala njegova določba veljavna, kajti da bi to vedel, pa nalašč dal opoldan zaključiti volitve, tega mu nočemo insinuirati.

Naša stranka je že prikrajšana, če bi se volilo od zgodnjega jutra do poznega mraka, ker je veliko število njenih pristašev v delu ali v službi, mnogo njih izven Ljubljane. To so reči, katerih se ne da izpremeniti. Zahtevati pa se sme vsaj, kar je mogoče, namreč da se ne jemlje volilne pravice tistim, ki bi jo samo v času odmora, pred delom, ali po delu lahko izvršili. Takih volilcev je ogromno število; to bi moral vedeti tudi gospod Hribar, ako bi imel res kaj stika z ljudstvom, s tistim ljudstvom, ki se ne prišteva »višjim« krogom, a ki mora trdo delati in trpeti.

Volilna reforma je imela namen najširšim slojem dati pravico, da uplivajo s svojimi glasovi na zakonodajstvo. Hribar, prijatelj splošne volilne pravice, jim jo hoče omejiti. Kdor ni tako srečen, da ima časa med 8. in 12. uro, naj izgubi volilno pravico.

Povsod se skuša volilcem olajšati udeležbo pri volitvah; na sodiščih ne bode 14. maja obravnav in zaslišanj; razne oblasti izdajajo uradom navodila, da morajo dati uradnikom in uslužbencem toliko prostega časa, da lahko volijo. Hribar pa si misli: Kdor je neodvisen, pride lahko od 8. do 12. ure — amen!

He, gospod župan Hribar, tako to ne gre. Ljubljansko delavstvo se ni bojevalo za volilno

pravico, da je sedaj ne bi moglo izrsevati, ker se Vam zdi, da so 4 ure dovolj. Delavci hočejo, da se voli v času, ki je tudi njim mogoče, priti na volišče. Železničarji, ki so dopoldne službeno zadržani, hočejo voliti vsaj popoldne. Kandidat Hribar izve tudi ob 8. zvečer še dosti zgodaj, da je propadel.

Vaša določba je ljudstvu sovražna in ljudstvo si zapomni, kako ga ljubi kandidat, ki mu dela komplimente ravno takrat, ko bi rabil njegove glasove. S tem, da hočete omejiti volilno dobo na štiri ure, na ure, ki so za delavstvo najbolj neugodne, ste pokazali, da nimate prav nobenega demokratičnega, duha in vsi komplimenti, ki jih sedaj delate ljudstvu, niso nič drugega, kakor nastudirana poza, ki je zoprna Vaši duši.

Pričakujemo v najkrajšem času razglas, da se bode volilo v Ljubljani vsaj od 8. zjutraj do 6. zvečer brez opoldnevnega presledka. To smejo zahtevati volilci, ki niso udje »višjih stanov«.

Kapitalistična država.

Za vse razrede se hočejo potegovati meščanski kandidati, naj so že liberalni ali klerikalni, ako jih pošlje ljudstvo v državni zbor. To je baje pravično, socialisti pa samo ščujejo proti kapitalu in proti bogatim razredom, kar je strašno nesramno...

Za vse... To bi bilo prav lepo in socialni demokratije menijo, da bi morala res družba skrbeti za vse svoje ude enakomerno, socialni demokratije le dostavljajo, da je to v sedanjí državi nemogoče in je treba najprej vstvariti razmere, v katerih pridejo interesi vseh v soglasje. V taki solidarnosti interesov bode pospeševanje skupnega blagra precej lahko delo in skupna korist bode sočasno korist posameznika. V obstoječi državi pa je obljuba, ki je namenjena vsem v enaki meri, navaden humbug.

Kakšna je vendar ta država?

Postavljena je na podlago neenakosti in njeno delo povečuje razlike ter poostruje nasprotja. Njen poklic je, držati organiziranemu bogastvu in mu pomagati, da izkorišča delo.

O neenakosti pač ni treba govoriti. Saj je očitna. Kaj pomeni fraza, da smo pred postavo vsi enaki, ko smo pa neenaki v življenju? Kaj nam koristi čedni paragraf, ko nam ne more podati gmotne enakosti? Zelo problematična je enakost, ki vzame siromačku do zadnjega vinarja vse, kar se mu le more vzeti, v tem ko pusti bogatinu toliko, da bi neštete družine lahko živele od njegovih ostankov ne le brez skrbi, temveč prav prijetno.

Za koga in za kaj pa jemlje država svojim udom? Letošnje leto požro izdatki Avstrije za državne dolgove svotico 372 milijonov, to je 34.7 odstotkov celotnega državnega dohodka in 59 odstotkov vseh indirektnih davkov. Teh 372 milijonov prihaja torej iz žepa vsega prebivalstva brez izjeme, največ iz žepa delavnega ljudstva, ki plača vsled svojega števila ogromno večino neposrednih davkov, pa se izteka v blagajne kapitalistov, ki delajo kupčije z državo.

S svojim kreditom ima kapitalizem moderno državo v rokah in gmotno izkoriščanje je dvojno. Kapitalist podjetnik jemlje brez lastnega dela obresti od kapitala, ki ga je dal v promet. Vstvarjati mu morejo dobiček delavski razredi. Njegov profit

je njih žrtev. Iz breztrudnega dobička sestavi nov kapital. Posodi ga državi in zopet dobiva obresti brez lastnega dela. Država, ki mu jih mora plačevati, si poišče vir dohodkov na edinem mestu kjer ga je najti! Pri ljudstvu. V obliki davka, pri kavi, pivu, soli, stanovanju itd. ga vzame prebivalstvu, po ga odda kapitalistu. Cesar ni ta že vzel delavcu v svojih podjetjih, mu vzame za obresti državnega dolga. Država je njegov komi, njego eksekutor, njegov priganjač.

Država je kapitalizmu rezervoar, ki se stekajo vanj vinarji delavnega ljudstva po stoterih kanalih, on pa zajena iz njega milione. Njegovim gmotnim interesom, njegovemu obogatitju služi ta država, po njegovi volji, ki jo podpira kapitalna moč, je ta država razredna, kapitalistična.

V tako urejenih razmerah služiti vsem enako, je tako absurdno, da bi se morali politično misleči volilci s homerskim smehom obrniti od kandidata, ki jim obljubuje to. V času, ko prihaja ljudstvo vsaj nekoliko do politične veljave, so take zamegljene slike nedopustne in morajo žaliti zavedne volilce. Tu se je treba odločiti. Za ali proti Jasno se mora povedati. Ali za kapitalizem proti ljudstvu, ali za ljudstvo proti kapitalizmu. Kdor se tega ne upa nedvoumno povedati, je že priznal, da stoji na strani kapitalizma.

Politična naloga ljudskega parlamenta je, rešiti državo iz krempljev plutokracije, napovedati torej boj kapitalizmu. Samo v državi, ki ne bode prisiljena, metati ogromen del svojih od ljudstva iztlačenih dohodkov lenobo pasečemu kapitalizmu v žreb, je mogoče, izboljšati položaj delavskega razreda, samo v družbe, v kateri zavлада gospodarska enakost, bode veljala tudi politična kulturna enakost.

Z Goriškega.

Gorica, 16. aprila.

Shodov se pri nas ne šteje več; ni ga dneva, da bi se ne vršila vsaj po dva. Se nikdar ni bilo pri nas takega življenja kot je sedaj. Klerikalci in naprednjaki nas niti ne omenjajo v svojih glasilih, ker se vedno mislijo, da živijo v preteklih zlatih časih; ravsajo in kavsajo se, toda najbrže za — medvedovo kožo! Ljudstvo se zaveda in njih komedije bode kmalu konec. Leca, spovednica, farovž, cerkev, vse se zdaj rabi za klerikalne politike. Po nekaterih občinah pritiskajo na krčmarje, da naj nam odrečejo prostore in čestokrat se jim tudi posreči, da naleté na krhke značaje, ki se jim udajo. Naši naprednjaki so tudi popolnoma zbegani. Pišejo, da so sklicali shode, pa se boje povedati kje. Sodnika Gabrijelčiča nihče ne pozna, tudi ni nikdar ničesar naredil, da bi ga sploh smeli smatrati za resnega kandidata. Sodnik Fon je ravno tako narodu tuj človek in od vasi do vasi se razlega krik in vik:

Nočemo sodnikov! Živio, Milost! Delavci in kmetje skupaj!

Res grdo vreme bo dne 14. maja za naše narodne matadorje obeh struj.

Čudna so pota človeška....

Jernej Kopač se imenuje kandidat slovenskih klerikalcev in liberalcev v mestu Gorica. Mož

Sodrugji in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

je strasten klerikalec, naravnost fanatik rimsko-papeške družbe.

Liberalci so brezpogojno pritrdili tej kandidaturi in lepo je bilo videti v nedeljo naprednjaka Rovana v družbi z dokt. Pavlico zabavljati ter klicati na pomoč vse svetnike, da bi jim pomagali ugonobiti Italijane.

Oh, krščanska ljubezen! Kako prazna fraza si!

Dokt. Pavlica, vodja katoliškega delavskega društva, je naznanil v nedeljo na shodu, da pojdejo društveniki eno prihodno nedeljo na Sveto Goro na božjo pot, in prosil Boga za lepo vreme.

Zarukani udje so navdušeno ploskali in čakali bodo blagostanja s Svete Gore, mej tem ko si je gospod Pavlica dal povišati plačo ne od Svete Gore, temveč od državne blagajne.

Gospod dokt. Pavlica ni zarukan!

Jozue Carducci se je imenoval italijanski pesnik, ki je spisal himno satanu in zdaj se naši klerikalci zaganjajo vanj, vpijoč po shodih, da je bil socialist. Carducci je bil monarhističnega mišljenja, ali umetnik in sovražnik papizma.

To naši klerikalci dobro vedo, ali treba je blatiti socialiste. Toda laž ima kratke noge.

Socialni pregled.

Kolektivne mezdne pogodbe.

Strokovno gibanje je rodilo v poslednjih časih novo organizacijsko obliko delavnega razmerja, ki je dalekosežnega, praktičnega in načelnega pomena. Strokovno gibanje se je izpočetka, dokler je tičalo še v otroških povojih, omejevalo le na posredovanje v posameznih obrtih ter posegalo v ureditev delavnega razmerja le o priliki meznega gibanja ali strajka. Z uvedbo kolektivne pogodbe se je odprl strokovnemu gibanju nov svet. Mezdna in delavna pogodba ni več stvar posameznega delavca in podjetnika; sklepa jo temveč strokovna organizacija kot zastopnica celokupnega delavstva s posameznim podjetnikom ali pa s podjetniško organizacijo. S tem postaja strokovna organizacija varen člen v organizaciji gospodarskega življenja.

Moderni liberalizem je atomiziral staro fevdalno družbo: zdrobil je fevdalne verige, ki so oklepale novo življenje v stare pravne oblike, uničil stare človeške organizacije in obudil v življenje »svobodnega poedince«. S tem, da je popravil staro pravno šaro s sveta, je izvršil liberalizem koristno delo in dokončal svojo zgodovinsko misijo. Bil je napreden, dokler je rušil stare ovire, ki so motile naraven razvoj, postal je v tistem trenutku reakcionar, ko se je zbudila potreba po novi pozitivni organizaciji družabnega življenja. Krčevito se je upiral novim organizatoričnim poskusom na gospodarskem polju, premlevajoč svojo staro frazo o ravnopravnosti in popolni svobodi posameznika. S padcem liberalnega gospodarskega, političnega in filozofskega sistema so padle po vsem svetu tudi liberalne stranke, ki so bile na njem zgrajene. Kaj je individualna svoboda drugega kot cenena fraza? Svobodna mezdna pogodba — da vzamemo en slučaj — je formalno boljša od fevdalnega delavnega razmerja, ker priznava tudi delavcu ravnopravnost in svobodo. Praktično pa pomenja prav tako izkoriščanje kakor ono, kajti oba pogojnika, delavec in podjetnik, sta sicer ravnopravna, toda nista enakoveljavna, ker nimata enake dejanske moči. Upanje v regulatorično delo proste konkurence, ta zelena vejica liberalizma se je posušila. Vzlic svobodni mezdni pogodbi, vzlic formalni ravnopravnosti je rasla beda med delavnim ljudstvom od dne do dne. — V to dobo spadajo prvi početki strokovnega gibanja.

Praktični smoter strokovne organizacije v sedanjosti je, priboriti delavstvu enako veljavnost v obratu, vstvariti industrijski parlamentarizem v obratu. In kolektivna delavna in mezdna pogodba je Magna Marta, na podlagi katere se bodo vršili nadaljni ustavni boji v industrijskih obratih. Uspeh teh bojev in sočasne socialistične politike v državi bo ta, da se bo prisodila kapitalističnemu podjetniku v industrijskem obratu dolgočasna vloga, kakor jo prilično igra kralj v angleškem državnem ustroju. In potem ni več daleč trenotek, ko se v industrijskih obratih tudi nominalno proglasi republika. To razkrovanje industrijskih kraljev se bode izvršilo mirno in nekrvavo, kakor se je n. pr. izvršil v norveški ustavni zgodovini lanski intermezzo. Smoter strokovne organizacije torej je: preko industrijskega parlamentarizma v industrijsko republiko. In oblika, v kateri se bode ta smoter uresničil je: kolektivna pogodba.

Po uradni statistiki je bilo v minolem letu sklenjenih 448 kolektivnih pogodb: 247 za posamezen obrat, 210 za ves kraj, ozir. okraj, ozir. deželo. Obsegale so vsega vkup 12.647 obratov in 181.633 delavcev — precej lepe številke!

Sklenjenih je bilo 192 mirnim potom, 237 po predidčem strajku, ozir. izključitvi delavcev, 19 potem, ko je del prizadetih delavcev stopil v strajk. V 20 slučajih se je stara pogodba obnovila.

Največ jih je bilo sklenjenih tam, kjer obstoji krepka strokovna organizacija; po strokah so jih največ sklenili kovinarji in strojni delavci, dalje delavci v živilih, oblakah, v stavbni, tekstilni, lesni industriji, usnarji i. t. d.

Sklenjene kolektivne pogodbe vsebujejo najrazličnejše delavne pogoje. Glede delavnega časa so ponekod v kolektivnih pogodbah že prekorščile deveturno dobo in se približujejo osemurniku. Glede mezde se je uvedla v 281 slučajih minimalna mezda, v 89 slučajih se je dossegla regulacija plače od kosa. Lepi uspehi kažejo, kakšna cvetoča prihodnost leži v organizaciji.

Doba, za katero so se te pogodbe sklenile, je različna: od pol leta do 8 let, in sicer prevladujejo dolgotrajne pogodbe.

Po sedanjih zakonih kolektivne pogodbe nimajo pravne podlage in zato tudi postavno obvezne niso. Nad njimi čuvajo posebne iz delavcev in podjetnikov obstoječe komisije. Naloga novega parlamenta bode, da potom zakonodaje utisne pravni pečat tej novi obliki gospodarskega življenja.

Viljem in brezposelnost. Skoraj bi človek verjel, da se to vnema. Seveda, kadar ima goste, ima tudi nemški cesar precej opravka, če se le misli, da mora po petkrat, šestkrat na dan menjati uniforme. Ali — ne gre se za Viljemovo brezposelnost. Angleski žurnalst Bashford, ki je bil z neko delavsko komisijo v Nemčiji, objavlja sedaj svoje izkušnje in pripoveduje tudi o pogovoru, ki ga je imel z Viljemom. Ta je dejal: »Eno najvažnejših vprašanj, kar jih poznam (seveda je še več takih, ki jih ne pozna), je brezposelnost. Nemška industrija je v dobri brezprimerne razvoja, zato nas to vprašanje ne peče preveč. Toda na Angleskem je drugače. Mislim pa, da se vprašanja ne da rešiti z miloščino (to mislijo tudi delavci); za brezposelne je treba poskrbeti dela. Miloščina demoralizira. (Da je izpoznal Viljem to šele sedaj! A na svojem dvoru vendar ne neha deilit miloščin!)

Politični odsevi.

Pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo glede trgovinske pogodbe. Poslanik baron Czikanu je naznanil srbski vladi, da naj imenuje zastopnike v svrhu novih pogajanj, ki naj se začne koncem maja na Dunaju. Neujasne domače razmere, predvsem tekoča nagodbena pogajanja so ovirala trgovinska pogajanja z balkanskimi državami in tudi s Srbijo. Če je avstro-ogrsko vnanje ministrstvo napovedalo vendar ta pogajanja za konec maja, se da sklepati, da vlada v vladnih krogih trdno prepričanje o povoljni ureditvi nagodbenih vprašanj. Srbskemu ministrskemu predsedniku je prišlo to vabilo v pravi čas; notranje politične težave v zadnjih dneh so stališče sedanje vlade močno zrahljale in oslabile. Izgledi na obnovenje pogajanj odpirajo možnost, da vlada ukroti obstrukcijo v skupščini z razpustom.

Sestanek angleškega in italijanskega kralja v Gaeti. Sestanek v Gaeti je alarmiral vse svetovno časopisje, da premotri mednarodni položaj. — Anglija, ki je še nedavno tega samevala v svoji »sijajni osamljenosti«, stoji danes v središču velike skupine, ki je bolj ali manj tesno združena. Po vsej Evropi — in izven nje je razpredla svoje diplomatske niti in svetovno-politična do danes ne teče več skozi Berlin, temveč skozi London. Francosko živi v »srčnem prijateljstvu«, mogoče celo — v vojaškem dogovoru. V Skandinavskih, v balkanskih državah je zrasel nje vpliv. Pripravlja se dalekosežnejše sporazumljenje z Rusijo, Zedinjenimi državami in Japonsko in sicer zelo uspešno. S Španijo se je zvezala ob zadnjem kraljevem obisku v Cartageni z denarnimi vezmi, ki so priznane trdne in zaneljive. — Nemško časopisje vpije, da je ost tega najnovejšega sestanka naplerjena proti Nemčiji, katero skuša Anglija politično popolnoma izolirati. Pravzaprav so vsa taka uganjanja neplodovita in iz zraka strgana. Pozdrav angleškega kralja je smatrati lahko za navaden čin uljudnosti in če se že hoče sestanku pripisati večji politični pomen. Koliko je predmetov za take dogovore? Predvsem sta Anglija in Italija sredozemski državi in imata mnogo točk, glede katerih treba sporazumnega nastopanja. Dalje se bliža mirovna prireditel v Haagu, na katerem bode Anglija stavila predlog na razoroženje. — Nervozno vedenje nemškega časopisja odkriva vso revščino nemške vnanje politike. Udarec, če se more o udarcih govoriti, ki bi bil namerjen v prvi vrsti Avstro-Ogrski, je zabolel Nemčijo, ne priča to o enodušnosti Avstrije in Nemčije, temveč o nespretnih rokah, v katerih leži nemška vnanja politika. Bülowa je sestanek v Gaeti — komaj 14 dni po onem v Rapallu — očitno presenetil in pripravil v nemalo zadrego. Naloga nemškega vnanjega urada bi v danem slučaju bila

potom inspiriranega časopisja, opozoriti svet, ko mu bi utegnile angleške spletke škodovati. Dogovori z Italijo in Španijo bi morali v mnogi večji meri iznemirjati Francosko, proti kateremu vstvarjajo neko protitežje. Kazanje na lastno osamljenost in — rožljanje s sabljo pa je najbolj zgrešena taktika.

Umetnost in književnost.

Gospa Irma Polakova odhaja, kakor čitamo v »Pokretu«, z zagrebskega gledališča na Dunaj, kjer se ji ponuja sijajen angažma na »Theater an der Wien«. Sredi maja odide na gostovanje v Belgrad, za poletje ima pa ponudbo iz Karlovih varov na Českem.

Domače stvari.

Tudi po posameznih okrajih bode gospod Hribar prirejal volilne shode. To je res lepo, da hoče priti v dotiko z ljudstvom. Le malo prepoznano je to. Gospod Hribar je na shodih prava novost. In vendar bi bil imel že dosti povoda, da bi se bil včasih pokazal, saj je deželni poslanec, občinski svetnik in župan. Pa se mu doslej nikdar ni zdelo vredno. Šele sedaj, ko so volitve pred vrati zahajati med tisto ljudstvo, katerega doslej ni maral priznati, je slabo priporočilo za njegovo kandidaturo.

Meščani! Vsi na shod! — tako so vabili v soboto plakati na včerašnji liberalni shod v Mestnem Domu. Torej — samo meščani. Potemtakem rabi Hribar samo meščanske glasove. In Tavčar ima prav — liberalna stranka je buržoazna, pa ne ljudska. No, saj ljudstvo se menda ne bo metalo za gospodi. Saj ni treba.

Mladi Roš v Hrastniku se jezi, da je v nedeljo pogorel na shodu, pa se še ne more pomiriti. Pa nam je to prav malo mar. Mladi mož se mora učiti, preden se bo moglo z njim sploh govoriti v politiki. S popolnim političnim nevedenjem ne bomo polemizirali, če izbruhne še več grdobe iz sebe, kakor jo je včeraj. Pač pa bi vprašali uredništvo »Slov. Naroda«, ali se hoče privaditi dostojnega tona v časnikarskem boju ali ne? Odpuščamo mu, da je njegova notica od prve do zadnje vrstice napolnjena z lažmi; uredništvo ni bilo v Hrastniku in ne ve, kako grozovito se je blamiral njegov dopisnik. Pač pa je uredništvo odgovorno za pobalinski ton notice in glede tega hočemo jasnosti. Ali hoče »Narod« polemiko ali gnojnico? Surovosti ne bomo nikoli vračali s surovostjo, ker smatramo zbujanje najnižjih instinktov v časopisju za neodpustno lopovščino. Ali če bode »Narod« nadaljeval v tem žargonu, mu bode »mednarodno blato« — povsem stvarno in elegantno — tako poslužilo, da bode cvilil. Pa naj izbere.

Goriško sodišče je, kakor smo že brzojavno poročali, vzelo Ropasa v preiskovalni zapor. Razloge ni bilo našim čitateljem težko uganiti; saj smo že prej poročali o klerikalni denunciaciji. Ropas je na nekem shodu govoril o monarhiji in o republiki, ni nam pa znano, da bi bil govoril kaj kaznjivega, dasiravno imamo o tistem shodu obsežno poročilo. Teoretično se lahko govori o republiki, dokler se hoče, saj se tudi o monarhiji lahko tako razpravlja. In da je uvedlo sodišče zaradi tega takoj preiskavo na podlagi klerikalne denunciacije, je že čudno. Več kakor čudno je pa to, da so ga vzeli v preiskovalni zapor. Utemeljevanje, da bi lahko ubežal, je naravnost prisiljeno. Kam pa naj beži človek, ki ima tako obilno družino, kakor on, ki ga drži njegova obrt v kraju in ki pač tudi zaradi materialnih razmer ne more kar sfrčati v Ameriko? Takih motivov se ne sme samo izreči, ampak jih treba dokazati. Kdor pa tega ne stori, dovoljuje, da se kritizira taka ravnanja kar najostreje. Nehote se vsiljuje vsakomur misel, da je klerikalni kandidat v goriški okolici sodnik Fon in mobiliziranje sodišča proti socialni demokraciji v dobi volilne borbe se kaže bolj kot volilni manevar, nego kot justica. Vsekakor zahtevamo z vso odločnostjo, da se okrivljenega nemudoma izpusti iz zapora, ker ni zanj prav nobene zakonite podlage, temveč bi ga bilo smatrati za čisto navadno šikano. Saj se nismo na Ruskem in tudi galiskih justičnih razmer ne bomo dali vpejati na Primorskem.

Dopisi.

Iz Žirov. Nedelja, dne 14. t. m., je bila prav zalosten dan za liberalce! Odgovor za neumno pisanje »Slov. Naroda« z 13. t. m. so dobili liberalci 14. t. m. Na ta dan so sklicali liberalci v Žiri dva shoda, enega dopoldne ob 11. uri k »Petrovcu«, drugega ob treh k »Katri«. Prvega je otvoril notar Pegan iz Idrije; bilo je na njem okrog 50 volilcev; kapelan Perko je pripeljal kakih 20 šolskih otrok in deklet poleg par hribovskih kmetov. Notar Pegan je hvalil Grudna na vse pretege. Ljudje pa so vpili: kje je pa Gruden. Pegan je ob splošnem šundru zaključil s svojim govorom cel liberalni shod; glasovati o Grudnu sploh ni dal. — Ko je Pegan končal, je pa kape-

lan Perko otvoril nov volilni shod, na katerem je začel udrihati po nasprotnikih in hvaliti Gostinčarja, ki bo dosegel za Žirovce železnico iz Polhovega gradca v Žiri. Za kapelanom se oglasi sodr. Josip Kogoj iz Idrije, da naj se voli sodr. J. Kopača v državni zbor, kaj bo za delavca in kmeta najboljši! Dalje je govoril še sodr. Ivan Straus iz Idrije, ki se je neusmiljeno norčeval iz kapelana in njegove železnice iz Polhovega gradca. Kapelan odgovarja, da ima S. L. S. v svoji sredi prijatelje ministrov, ki bodo naredili to železnico. Sodr. J. Straus ga pobija. Kaže, da se kmetom in delavcem ni družiti z graščaki, ki stoje na čelu Stranke Ljudskih Slepjarjev. Z živijo-klici na kandidata J. Kopača se je zaključil po kapelanu ad hoc tvorjeni shod! — Popoldne ob treh pa je ljubljanski župan Hribar pri «Katri» otvoril železniški shod! Hribar bo dal Žirovcem železnico iz Hotedersice. Srečni Žirovci! Notar Pegan je predsedoval, Hribar pa govoril po stari navadi; poln koš obljub! Mastni medklici pa so ga prepričali, da ljudje že ne verjamejo več praznim frazam! Po Hribarjevem govoru je notar Pegan kar zaključil shod, ne da bi še komu dal besedo! — Zato je sodr. Ivan Straus iz Idrije takoj sklical volilni shod, na katerem je oestro bičal te vedne obljube ob volilnem času. Shod radi železnice — ali bil je le shod radi volitev. Žirovci pa bodo volili sodr. Josipa Kopača, ker vedo, da je delavska politika za kmeta, ker imata naš mali in srednji kmet enake interese z delavcem! Viharno so odobraval Žirovci govorniku. Živel, J. Kopač, doneli so klici! Dva shoda sta bila sklicani, vršili so se pa štirje! Znamenito! Notar je ponujal kmetom — neodvisnega kmeta; župan Hribar iz Ljubljane mu je sekundiral. Žirovci pa so se izjavili za J. Kopača. — Revsetu iz Idrije, ki piše neumnosti v «Sl. Nar.» — bode 14. april mogoče le pomagal le k pameti!

Planina, v aprilu. Pri nas v Planini imamo na južni železnici delovodjo Jožefa Klančarja, pri katerem ne strpi noben delavec; letošnjo zimo je imel čisto po enega samega delavca. Ta mož opravlja postrani tudi posle župnika na še neblagoslovljeni kapeli na Lazih pri Planini. Pretekli mesec je napravil mesečne molitve, da so prihajali ljudje častit Jožefa, ne svetega, ampak Klančarja. 31. marca je za svoj trud Klančar napravil «ofer» in iztisnil iz ubogih ljudi 13 kron in nekaj vinjarjev; pri «ofru» je držal novi župnik tudi razpelo križanega, da so ga ljudje drug za drugim poljubovali. — Na dan 1. aprila se je na Planini vršil shod črnih krokarjev; udeležilo se ga je tudi nekaj rdečih ljudi, ki jih je hotel župnik Klančar ven pometati, kar pa so mu drugi ubranili. — Za enkrat mu bodi dovolj; če pa bo še nadalje iskal obresti, ga bomo pošteno splačali.

Dr. Šuštersič v Logatcu. Slabo mora iti za Gostinčarja! Predno so njegovo kandidato za naš okraj proglasili, lazil je dr. Krek po celem okraju, obiskal je vse farove ter napravil celo vrsto zaupnih shodov. Po 28. februarju, ko so že postavili Gostinčarja, hodi pa ta v spremstvu fajmoštrov, kaplanov in drugih klerikalnih podreptnikov; slabo pa se mu mora goditi. V Logatcu mu je prišel pomagat sam vrhovni poglavar dr. Ivan Šuštersič, namestnik bogana Kranjskem. V Zgornjem Logatcu se je predstavil ta glasoviti samoderžec ob 3. uri pop., v Dol. Logatcu pa ob 5. uri pop. 14. aprila t. l. Ne sam! Spremljal ga je c. kr. komisar v polni uniformi, kar je pač nekaj nenavadnega. In vsi gg. orožniki so bili radi dr. Šuštersiča po koncu — dež je rosil, in ubogi, izmučeni možje so se morali radi te bodoče Ekselence močiti po nepotrebnem, in pa še v škodo zapeljanim, podivjanim klerikalnim kozličem. V Zgornjem Logatcu je prišel v dvorano ponosen kakor more in sme biti ponosen vodja backov... Spremljali so ga debeli župnik zgornjelogaški, suhi in bledi kapelan njegov ter slavni Matevž Sušnik, kapelan z Vrhniče. Gostinčar je capljaj za njimi, bled, ubog, tresoč se. Prevzrišeni poglavar dr. Šuštersič je otvoril zbor — kot društveni shod katoliškega političnega društva, zagrozil vsem s paragrafi, s šestmesečno ječo in ričetom, za pričo resničnosti svojih besedi je navedel gosp. c. kr. komisarja Hofbauerja ter začel z gromkim svojim glasom. Govoril je o S. L. S. tako kot dr. Šuštersič zna! Hvalil je carino na živino ter povečeval njene posledice: drago meso in neznosno draginjo, udrihal je po škričih (sam največji škrič!) ter po notarjih itd. Vojaštvo mora biti, in Avstrija mora naklestiti Italijane, kadar bode treba. Topovi morajo biti, da se pobijejo Italijani. (Vsakemu, kdor se mu je predrznil ugovarjati, zapretil je, da ga vrže ven!) Za njim je govoril par minut kandidat Gostinčar o «zajcu» in o sveti edinozveličavni veri naših očakov! — Oglasil se je navzoči sodr. Anton Kristan iz Idrije za besedo ter je začel dokazovati škodljivost carinskega tarifa za kmeta in delavca. Dr. Šuštersič je neprestano ugovarjal ter s tem bodril k ugovarjanju oba kaplana, starega, debelega fajmoštra, ki nikakor ni mogel razumeti, da povzroči draginjo visoka carina na živila. Ko je sodrug A. Kristan dokazoval visokost carine pri petroleju, laškem olju, železnini, sladkorju, ovsu, rži, pšenici i. t. d. — vpil je predsednik dr. Šuštersič: «Zdaj je že dosti o carini, zdaj kaj družega, — volilci, glasujte, da

ne sme Kristan nič več o carini govoriti.» — Ko je na to govoril sodr. A. Kristan o vojskih bremenih — je vpil dr. Šuštersič: «Saj to vemo — povejte, kar imate meni očitati, meni očitajte», ter mu je grozil, da mu odvzame besedo, kar se je tudi zgodilo na ta-le način: Ko je sodrug Anton Kristan začel govoriti o militarizmu, slutil je dr. Šuštersič, da ga bode doletelo marsikaj, zato je jel vpiti ter klicati govornika k redu. Njegovi podreptniki so videli nervoznost generalisima, so pa še sami začeli — in kar nakrat je rekel generalisimus: glasujte, ali naj Kristan še naprej govori? Pol jih je vzdignilo roke, da še — on pa je vpil: večina ne pusti več, in odvezel je sodrugu Antonu Kristanu besedo. — Ljudje so se muzali, češ: tak voditelj take stranke, pa se boji idrijskega Kristana! Slabo vest mora imeti! — Na to je dal dr. Šuštersič na glasovanje Gostinčarjevo kandidato. Polovica je vzdignila roke proti, čeprav sta fajmošter in kaplan strogo pazila, kdo se bo predrznil, proti glasovati. Volitev je tajna, gospod dr. Šuštersič, in kako bo Zgornji Logatec tajno volil, se bode 14. maja prepričali! — V Dolenjem Logatcu je bil pri Kokoljevcu buren shod. Z orožniki in s c. kr. komisarjem se je komaj toliko doseglo, da so dr. Šuštersiča nekaj časa mirno poslušali. Dva klerikalna razgrajča se bosta radi svoje surovosti zagovarjala še pred sodnijo. Eden je nekemu zborovalcu vrzel steklenico v glavo, drug je pa vrzel kamen za sodr. Ant. Kristanom. Žalosten jo je generalisimus odkuril iz Logatca — še bolj žalosten pa seveda Josip Gostinčar.

Ljutomer. V celjski «Domovini» skuša nekdo ironizirati socialno-demokratski volilni shod, na katerem sta govorila sodruga Kristan iz Ljubljane in naš kandidat Viktor Kukovec. Uspeh prvega se še priznava, ker bi bilo pač groteskno, ako bi ga hoteli utajiti, govor sodruga Kukovca je bil pa po njegovem poročilu kar za nič. Ej, prijatelj dopisnik, tebi menda ni bil všeč, pa tudi vemo, zakaj da ne. Saj so leteli udarci po vaših grebah, mili narodnjaki, in tega se gotovo ne morete veseliti. Zakaj pa, cenjeni, ste delali ves čas mejklice, ko je govoril sodrug Kukovec? Zakaj pa ste bili tako nervozni? Vsaka beseda, katero ste zinili, je bila blamaža in vsako vašo blamažo je sodrug Kukovec pribil. Hinc ergo illa lacrimae! Trdili ste, da brošurica, ki jo je pokazal, ni vaš program. Ko vas je vprašal, kje ga imate, mu niste znali povedati. Rekli ste, da zagovarjajo Mladočehi narodno avtonomijo, a državno pravo je podlaga njih politike. Tako je šlo ves čas. Na koncu shoda ste bili vsi poparjeni. Zakaj zavijate? Ne pišite takih neslanosti. Tisti iz našega kraja, ki so čitali vaš dopis, so bili vendar na shodu. Torej vidijo, kakšno neresnico govorite. Ali mislite, da zakrijete s tem svojo blamažo na vašem shodu?

Iz Dobove pri Brežicah. V nedeljo, 7. aprila se je vršil pri nas klerikalni shod, ki se ga je iz radovednosti udeležilo precej ljudstva. Začetkom shoda se je pozval Zupančiča iz Malega Obrežja, da naj otvori shod. Kako se je odrezal Zupančič, ko ne znam govoriti, kar je izzvalo med poslušalci gromovit smeh. Potem je začel razpečavati svoje laži dr. Benkovič, ki je v demagogiji prekašal samega sebe. Če bode on izvoljen v drž. zbor, da bodo kmetje jeseni pridelke drago prodajali in jih pomladi cenó nazaj kupovali, da ne bodo kmečki otroci smeli v Ameriko, da bode avstrijsko mejo za uvoz in izvoz zaprl, odpravil vojaštvo, da bodo otroci le do 12. leta v šolo hodili. Seveda so se kmetje tem bedastočam smejali, ker obečavati in dati sta dve stvari. Dr. Benkovič bi bila slaba predla, da ga nista branila znana podreptnika Zupančič in župan Ogorelec, ki živita s svojimi sosedi v soyraštvu in večnih pravadah. Nato je začel dr. Benkovič udrihati po socialnih demokratih in lagal, da hočejo ljudem vero vzeti, boga vreči iz šole in sveti zakon odpraviti. Dalje, da hočejo kmetom grunte vzeti in jih tisliti dati, ki se dela boje. Tudi s temi lažmi, ki so mu sicer gladko tekale iz grla, ni nič opravil; neresnica je bila preproznost, ljudstvo prerazsodno, da bi jim verjelo. Pri nas dr. Benkovič 14. maja ne božel pšenice; med kmeti vlada veliko zanimanje za socialno-demokratskega kandidata Miha Čobala, katerega bodo tudi polnoštevilno volili.

Shodi.

Barkovlje. V nedeljo, dne 14. t. m. se je vršil tu shod narodnjakov. Udeležilo se ga je kakih 300 oseb, med katerimi kakih 100 naših sodrugov iz kraja. Govoril je tudi sodrug Regent, ki je dobro pobijal fraze gospoda Rybača. Nadaljna razprava je bila sploh enaka kakor navadno, kadar se snidejo socialisti in narodnjaki. Govorila sta tudi sodrug Gorjup in sodrug Rogič. Več nego narodna manifestacija znači shod pričetek konca narodnjaške hegemonije v okolici. «Edinost» pravi, da so socialisti demokratje zapustili dvorano, ko so prirejali jako male ovacije Rybaču, dočim je res, da je zaklical sodrug Regent, ko je predsednik stavil protiglasovanje Rybačevi kandidaturi, da bomo to naredili 14. maja. Če bi bili socialisti zapustili dvorano, bi bila ostala napol prazna. Eno smemo

trditi: Da je sodrug Regent dobil enak aplavz, kakor dr. Rybač, ter da si je s svojimi temeljitimi izvajanjem pridobil skoraj vso mogočo inteligenco. Tako so nam poročali drugi dan sodrugi iz Barkovlj.

Iz stranke.

„Pravo Lidu“, glavno glasilo češke socialno-demokratske stranke v Pragi, je začelo za dobo državnoborskega volilnega gibanja izdajati večerni list; izhaja torej po dvakrat na dan.

Najnovejše vesti.

Dunaj, 21. aprila. Ministrski predsednik Beck je sprejel deputacijo treh osrednjih industrijskih zvez. Izjavil je, da je sprejetje avtonomnega carinskega tarifa v narodnogospodarskem odseku ogrskega državnega zbora posledica enostransko vsvarjene situacije, ki ne bode prav nič prejudicirala nagodbenih pogajanj. Avstrijska vlada stoji na stališču dolgotrajne nagodbe, da se ustvari gospodarska stabilnost, in je mnenja, da svobodni blagovski promet najbolje ustreza interesom obeh držav. Ogrska vlada privoli v prosti promet do 1917, dočim hoče od 1917 naprej pripravljati gospodarsko samostojnost z uvedbo procentualne carine na medsebojni promet. Nadalje je min. predsednik izjavil, da se pripravlja avtonomija užitninskih davkov. Končno je zagotovil deputacijo, da na nagodbo, ki bi ne odgovarjala avstrijskim interesom, ni misliti.

Novi Sad, 21. aprila. Donava je preplavila bregove.

Berolin, 21. aprila. Zbornica je sprejela predlogo glede Viljemovega kanala v tretjem branju. Pri drugem branju proračuna za justično upravo je drž. tajnik Rieberding obljubil načrt o zagotovitvi stavbnih zahtev; jamstvo države za svoje uradnike se ne da še urediti, treba počakati, kako stališče zavzemajo posamezne države. Odprava prisilnega pričevanja za časnikarje mora počakati revizijo kazenskega pravnega reda, ki pa pride sele v tretji seji na vrsto. Soc. dem. Heine je ostro kritikoval justično upravo, govoril proti prisilnemu pričevanju časnikarjev in označil nemško justico za razredno.

Hanover, 21. aprila. Zveza kovinarskih podjetnikov je sklenila, odpustiti vse delavce, ki bi praznovali 1. maja.

Cetinje, 21. aprila. Črnogorska skupščina je zaključena, odnosno odgojena.

Bruselj, 21. aprila. Kralj Leopold je pozval bivšega notranjega ministra Trooza, da sestavi nov kabinet, ter je odpotoval v Paris. Danes je obiskal predsednika Fallieres.

Bruselj, 21. aprila. Premogarji so sklenili vstopiti dne 1. maja v splošno stavko, da protestirajo proti preklicu zakona o rudnikih.

Neapelj, 21. aprila. Sijameški kralj, ki dospe sem v sredo, poseti angleško dvojico na ladji «Victoria and Albert».

London, 21. aprila. Kolonialna konferenca je včeraj sklenila, ustanoviti poseben zavod za proučevanje vprašanj, ki se jih ima predložiti v štirih letih državni konferenci.

Bukarešt, 21. aprila. Tristo bivših mornarjev s «Knjaza Potemkina», ki so bili obdolženi, da so povzročili kmetске punte na Rumunskem, se hoče izseliti v Ameriko.

Lodz, 20. aprila. Pri sinočnih delavskih spopadih je bilo ubitih 5 oseb, ravno toliko ranjenih. Po cestah krizajo patrolje. V predmestju Vidzewem ne sme nihče po 7. uri na cesto.

Lodz, 21. aprila. Danes je bil na cesti ustreljen učitelj poljskega gimnazija. Govori se, da je bilo danes več ljudi umorjenih in ranjenih.

Moskva, 20. aprila. V hotelu Borovski sta udrila dva vlomilca v sobo, kjer je stanoval poslovođa neke tovarne, Razorenov. Razorenova sta ranila in oropala 14.800 rubljev.

Peterburg, 20. aprila. Pod predsedstvom naučnega ministrstva se je vršila konferenca ravnatelja višjih šol, ki se je izrekla za ohranitev osrednjega dijaškega organa in dijaških organizacij; za ohranitev disciplinarnega sveta profesorjev in za odpravo obilnatih dijaških uniform.

Peterburg, 21. aprila. Štrajk na kolodvoru Nikolajevske železnice je končan, ker je uprava zvišala mezdo.

Peterburg, 21. aprila. Tukajšnje vojaško-medicinsko akademijo so zastran nedovoljenih shodov zaprli. Nato so dijaki na protestnem shodu sklenili resolucijo, ki zahteva sprejem relegiranih dijakov, relegacijo dijakov, ki pripadajo «zvezi resničnih ruskih ljudij», takojšnjo odstranitev dveh štabnih častnikov z akademije. Dokler se ne ugoti tem zahtevam, nameravajo dijaki štrajkati.

Odesa, 21. aprila. 300 železniških uslužbencev je stopilo v štrajk, na kar so bili vsi odpuščeni.

Balahany, 20. aprila. Delavci električne naprave so stopili v štrajk, vsled česar počiva delo.

Po zaključku lista.

Včerajšnji shod liberalcev v »Mestnem domu« je bil bluff najprostrejšje sorte. Dvorana je bila polna, nabita, ali daleč nad polovico zborovalcev je postavila socialna demokracija. Naši ljudje so prišli, misleči, da bodo slišali Hribarja razvijati — kako birekli? — samega sebe. Mesto tega so ga videli, ko je čital dolčasno, pusto, spisano govoranco, ki je bila tako tužno prazna, da se je moral »govornik« smiliti najtrdosrčnejšim poslušalcem. Nekaj klakerjev se je trudilo, da bi »navdušili« zbor, ali to je bilo danaidsko delo. Potem je predsednik vprašal, ali želi kak »narodno-napredni volilec« besedo. Seveda se ni oglasil nihče. Zato pa je začel dr. Tavčar dopovedovati, da ni nasprotja med njim in Hribarjem. Čudno, da se ni cela dvorana zasmejala na glas. Dr. Tavčar je tudi dejal, da socialna demokracija ne bo igrala vloge pri volitvah. Tavčar! — Tavčar!! Kdo pa je lani imel toliko moči, da Vam je pomagal do nemotene besede v javnosti, ko niste mogli sami izvesti niti enega shoda? Po Tavčarjevem govoru je predsednik kar zaključil shod. Tedaj je zaklical sodrug Kristan: Nasprotniku se pa ne upate, dati besedo! Nekoliko »inteligentnih liberalcev« se je zakadilo v sodruga Kristana; žugali so, kričali so, ali tisti hip se je pokazalo, da so na shodu sami v manjšini. Pred Mestnim Domom so se liberaloni kar izgubili v socialistični množici. Te ošabne baharije bode kmalu konec.

Izvrjene tkalce in tkalke

ter predilniške delavce in delavke sprejme za dobro plačo predilnica 4-2

Vaterländische Baumwollspinnerei & Weberei Akt.-Ges. v Dugaresu.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno potrebno vsakemu volilcu in vsakomur, ki hoče biti objektivno informiran o domači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski list, ki ne bi smel manjkati v nobenem bralnem društvu ali čitalnici ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

Občno konsumno društvo v Idriji štacunskega hlapca

mladega in močnega. Plača po dogovoru, vstop takoj. Ponudbe na predstojništvo. Navede naj se se dosedanje službovanje, starost in stan (oženjen ali samski).

Naročajte edino slovensko revijo Naši Zapiski.

Naročnina:

Za celo leto K 3, za pola leta K 1.50, za četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapiskov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: Nekaj kulturnih zavodov slovenskih, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: Prešernov spomenik, obsežajoča 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.

Drama Prešernovega duševnega življenja, predavanje g. dr. Ivana Prijateja ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnstvu »Naših Zapiskov« v Ljubljani.

I. S. Machar: Magdalena, povest v verzih; poslovenil A. Dermota, po 2 K.

Abditus: Občina in socializem, 70 vin.

P. Mihalek: Iz nižin življenja, 1 K.

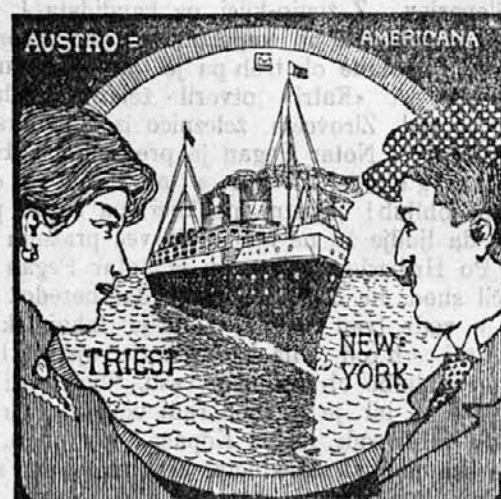
Za agitacijo pripravne so brošure:

Program socialne demokracije, po 4 vin., po pošti 8 vin.

Zvišanje duhovskih plač, po 10 vin., po pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Piehler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Sešark, Selenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Židovske ulice 1. — Kranj: Karol Florian, knjigarna. — Jesenice: Jakob Mesar, št. 101. — Trst: Lavrenčič, Piazza Caserma. — Trst Rojano: Močnik, tobakarna. — Gorica: Krebelj Peter, Kapucinske ulice št. 1. Schwarz, Šolske ulice. — Reka: Riccardo Camera, Corso 16. — Nabrežina: Ivana Belović, tobakarna.

Potniki v Ameriko
Materi želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potujejo naj se obrnejo
Simonu Hmetelcu
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Stanje hranil. vlog:
22 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
760.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

ZA VARNOST VLOG JAMČI POLEG LASTNEGA REZERVNEGA ZAKLADA MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA Z VSEM SVOJIM PREMOŽENJEM IN VSO DAVČNO MOČJO. DA JE VARNOST VLOG POPOLNA, SVEDOČI ZLASTI TO, DA VLAGAJO V TO HRANILNICO TUDI SODIŠČA DENAR MLADOLETNIH OTROK IN VAROVANCEV. 4 26-23

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4½%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmodernejshe oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno. V isti založbi je izšla tudi čas primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji

Novi državnozborski volilni red.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

2 52-41

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Sodrug, organizirajte se!